

Л.М. Зарецька, ст. викл. (ХДУХТ, Харків)

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЯК ГОЛОВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Рівень розвитку сучасної вищої освіти значною мірою визначається показниками інтернаціоналізації. В умовах глобалізації та інтернаціоналізації економіки перед вищою освітою постало нове завдання, що полягає в необхідності підготовки фахівців, здатних працювати в нинішніх умовах глобалізованого ринку.

Інтернаціоналізація стала важливим фактором розвитку вищої освіти, масштаби якої розширюються в різних країнах Європи та світу. Це відбувається завдяки динамічно еволюціонуючим політичним, економічним, соціокультурним і академічним факторам. На сьогодні більше трьох мільйонів студентів навчаються за кордоном, а попит на міжнародну вищу освіту протягом останніх 30 років збільшився в чотири рази. Більшість сучасних вишів уключено в процес міжнародного співробітництва, однак тут йдеться про відносно простий рівень контактів. На високому рівні інтернаціоналізації, що означає систематичну інтеграцію міжнародної складової в навчальний процес, дослідницьку та адміністративну діяльність, працює незначна кількість університетів.

Інтернаціоналізація за Дж. Найтом є «процесом цілеспрямованого надання вищій освіті міжнародного, міжкультурного або глобального виміру з метою підвищення якості освіти і науки для всіх студентів і співробітників вищих навчальних закладів, а також здійснення вагомого внеску в життя суспільства».

У світовій практиці поширені чотири стратегії інтернаціоналізації вищої освіти:

а) узгоджений підхід (mutual understanding approach) базується на студентській й академічній мобільності;

б) стратегія залучення кваліфікованої робочої сили (skilled migration approach);

в) стратегія отримання доходу (revenue-generating approach) базується на узгодженому підході та на стратегії залучення кваліфікованої робочої сили з наданням освітніх послуг не на державній, а на платній основі;

г) стратегія розширення можливостей (capacity building approach) заохочує до отримання вищої освіти за кордоном із

використанням програми підтримки іноземної мобільності науково-педагогічних працівників та забезпечення сприятливих умов для комерційної освітньої діяльності в країні.

У контексті сучасних стратегій розвитку інтернаціоналізація вищої освіти набуває нових характеристик, зокрема змінюються мотиви цього процесу – від культурно-освітніх до економічних. Основними напрямками спільної діяльності є наукові дослідження, розробка апаратного навчання, математичних моделей і програмного забезпечення для автоматизації й управління промисловими підприємствами та виробництвами, організація конференцій, семінарів, навчання й обміну спеціалістами.

До основних пріоритетів закладів вищої освіти та держав-членів Європейського Союзу належить посилення здатності вищої освіти і досліджень долати глобальні виклики в партнерстві, орієнтованому на інновації, усувати перешкоди на шляху впровадження «подвійних» дипломів, поліпшувати забезпечення якості, вдосконалювати навчальні плани, спрямовані на розвиток підприємницької активності та інновацій і компетентностей.

В Україні триває пошук стратегії розвитку інтернаціоналізації вищої освіти. Серед напрямків, які сприяють процесам інтернаціоналізації вищої освіти в Україні можна виокремити: участь у програмах міждержавного і міжуніверситетського обміну; проведення спільних наукових досліджень; організація міжнародних заходів; участь у міжнародних освітніх та наукових програмах; спільна видавнича діяльність; надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні; створення спільних освітніх і наукових програм з іноземними закладами вищої освіти; відрядження за кордон та залучення в Україну науково-педагогічних працівників для роботи; сприяння академічній мобільності наукових, науково-педагогічних працівників та осіб, які навчаються; організація підготовки осіб із числа іноземних громадян до вступу у виші України та осіб із числа українських громадян до навчання за кордоном; провадження освітньої діяльності, пов'язаної з навчанням іноземних студентів.

Глобальні процеси та міжнародна конкуренція вимагають модернізації діяльності закладів вищої освіти України, підвищення якості освіти, посилення взаємодії з реальним сектором економіки, поліпшення зайнятості випускників, переходу від окремих заходів міжнародного співробітництва, мобільності студентів та науково-педагогічних працівників до справжньої інтернаціоналізації вищої освіти.